

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 92 0 П 052713 21 Рев
Бања Лука, 19.8.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља S. a.d. V.L., коју заступа Заједничка адвокатска канцеларија П., из Б. Л., против тужених Љ.К.1 и Ј.К. рођена С., обоје из Ш., које заступа В.К., адвокат из Б., ради исплате мјеничног дуга, вриједност спора 48.607,46 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 052713 20 Гж 2 од 20.1.2021. године, на сједници одржаној 19.8.2022. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 052713 20 Гж 2 од 20.1.2021. године укида и предмет враћа истом суду на поновни поступак.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Власеници број 92 0 И 052713 19 П 2 од 22.5.2020. године, одбијен је тужбени захтјев тужитеља да се обавезу тужени да му солидарно исплате мјенични дуг, по основу мјенице број РС ... у износу од 48.607,46 КМ, са законском затезном каматом од 13.5.2011. године, износ од 55,00 КМ на име трошкова протеста мјенице, са законском затезном каматом од 1.9.2011. године и износ од 1.000,00 КМ на име трошкова извршења, са законском затезном каматом од 2.2.2017. године, као и захтјев за накнаду трошкова поступка и обавезан је тужитељ да туженима накнади трошкове поступка у износу од 7.185,45 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 052713 20 Гж 2 од 20.1.2021. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом добија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешене примјене материјалног права и предлаже да се побиијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев или укине и предмет врати на поновно суђење уз накнаду трошкова поступка, увећаних за састав жалбе и ревизије.

Тужени у одговору на ревизију предлажу да се ревизија одбије и да се обавезе тужитељ да му накнади трошкове одговора на ревизију у износу од 1.316,25 КМ.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да му тужени солидарно исплате мјенични дуг, са трошковима протеста мјенице и трошковима извршног и парничног поступка, у износима назначеним у изреци првостепене пресуде.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је по приједлогу предника тужитеља V. а.д. В.Л., као тражиоца извршења, рјешењем о извршењу Основног суда у Власеници, број 92 0 И 027407 11 И од 25.10.2011. године, дозвољено извршење против извршеника Р.С., Р. Л., Р.Ј. и Љ.К.2., ради наплата потраживања у износу од 55.948,13 КМ, са законском затезном каматом од 13.5.2011. године до исплате; да је приједлог за извршење поднесен на основу мјенице серијски број РС ..., као вјеродостојне исправе; да је извршеник Љ.К.2. умро, дана 8.7.2011. године и да су рјешењем о насљеђивању Основног суда у Власеници број 92 0 О 027122 11 О од 26.8.2011. године за његове насљеднике оглашени Ј.К., супруга оставиоца и Љ.К.1, син оставиоца, свако од њих са 1/1, на имовини назначеној у изреци тог рјешења; да је поднеском тражиоца извршења од 4.6.2015. године, Основни суд у Власеници обавијештен о чињеници смрти извршеника Љ.К.2., с приједлогом да се извршење одреди у односу на његове насљеднике; да је рјешењем Основног суда у Власеници, број 92 0 И 027407 17 И 2 од 10.8.2018. године, измијењено наведено рјешење о извршењу од 25.10.2011. године, у дијелу износа потраживања, па је умјесто износа од 55.948,13 КМ одређено извршење ради наплата потраживања у износу од 48.607,46 КМ и допуњено је у дијелу којим су одређени предмет и средства извршења на начин, као у ставу II изреке рјешења, а у ставу III изреке је одређено, да се предметни извршни поступак наставља – спровођењем извршења у односу на извршенике –наслѣднике Љ.К.2. (овдје тужене), на предметима и са средствима извршења, наведеним у ставу III, под тачком 1. и 2. изреке истог рјешења; да су извршеници Ј.К. и Љ.К.1 против наведеног рјешења поднијели приговор 22.8.2018. године наводећи да је Љ.К.2. умро прије покретања извршног поступка, који је покренут 1.9.2011. године, а њихов предник је умро 8.7.2011. године; и да је рјешењем Основног суда у Власеници број 92 0 И 027407 И 2 од 19.9.2018. године одгођено извршење у односу на извршенике Ј.К. и Љ.К.1 и одлучио да се приједлог за извршење сматра тужбом, те да ће се поступак извршења наставити на приједлог тражиоца извршења, ако тражилац извршења успије са тужбом.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтјев уз образложење: да након што је поменути рјешењем извршног суда од 10.8.2018. године одређен наставак спровођења извршења у односу на насљеднике умрлог Љ.К.2 и рјешењем Основног суда у Власеници од 19.9.2018. године одгођено извршење и одређено да се приједлог за извршење сматра тужбом, да тужени у парничном поступку имају страначку способност, а да се приговор у том правцу могао и требао рјешавати у извршном поступку. Налазећи, да је потраживање које је овдје предмет спора доспјело 13.5.2011. године, да је приједлог за извршење поднесен суду 2.9.2011. године, а приједлог за измјену рјешења о извршењу дана 4.4.2012. године, првостепени суд је закључио да су извршни приједлози поднесени у оквиру трогодишњег рока из члана 80. став 1. и став 2. Закона о мјеници („Службени гласник Републике Српске“, број 32/01) и да стога, приговор тужених о застарјелости предметног потраживања није основан. У погледу терета доказивања вриједности наслијеђене имовине, а с тим у вези и обима одговорности тужених за дугове оставиоца закључио је да, иако је према становишту другостепеног суда (израженом у укидном рјешењу Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 052713 19 Гж од 20.11.2019. године), терет доказивања тих чињеница на туженима, с обзиром да тужени нису

истакли тај приговор, него су у завршном излагању позивом на одредбу члана 163. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Српске“, број 1/09 до 82/19, даље: ЗН) навели, да је терет доказивања тих чињеница на тужитељу, према оцјени тога суда, на тужитељу је терет доказивања тих чињеница а да, у случају да су тужени истакли приговор веће вриједности имовине од износа који се овдје потражује, терет доказивања би био на туженима.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио. Према схватању тог суда, када се има у виду да тужени нису признали да је вриједност наслијеђене имовине једнака или већа од вриједности потраживања тужитеља, да се од тужених није могло захтијевати да доказују негативну чињеницу – да нису наслиједили имовину у вриједности постављеног тужбеног захтјева или у већој вриједности од тужбеног захтјева.

Одлука другостепеног суда није заснована на закону.

По оцјени овога суда, правилно се у ревизији указује да је побијана пресуда захваћена повредама одредаба парничног поступка које су утицале на њену законитост и правилност.

Одредбом члана 163. став 3. ЗН је прописано да када има више наследника они одговарају солидарно за дугове оставиоца, али њихова одговорност, према истој законској одредби, је само до висине вриједности наслеђеног дијела имовине сваког од њих.

Тужитељ је пред суд поставио захтјев за пружање правне заштите одређеног садржаја у односу на тужене за које тврди да се у односу на њега налазе у одређеној грађанскоправној обавези (темељем одредбе члана 163. ЗН), коју неће добровољно да испуне.

На основу проведених доказа првостепени суд је утврдио, да је између предника тужитеља (давалац кредита) и Р.С. (корисник кредита) 25.8.2008. године закључен уговор о кредиту од 50.000,00 КМ са роком отплате у 118 једнаких мјесечних ануитета, да је враћање кредита обезбијеђено, између осталог, и уговором о солидарном јемству од 2.6.2008. године закљученим између предника тужитеља и предника тужених – Љ.К.2., те напријед означеном мјеницом потписаном од стране судужника и мјеничних дужника, међу којим је и предник тужених. Даље произлази, да су рјешењем о наслеђивању Основног суда у Власеници број 92 0 О 027122011 О од 26.8.2011. године за законске наследнике иза умрлог Љ.К.2. оглашени тужени, са сувласничким дијеловима и на имовини, као у изреци тог рјешења, те да је рјешењем истог суда број 92 0 И 027407 17 И од 10.8.2018. године, настављено спровођење извршења, одређеног рјешењем о извршењу од 25.10.2011. године у односу на тужене, као наследнике извршеника Љ.К.2. и на предметима извршења наведеним у изреци тог рјешења.

Из стања списка у овом предмету произлази, да је тужитељ на припремном рочишту од 13.2.2019. године поставио тужбени захтјев да му солидарно исплате мјенични дуг, по основу мјенице број РС ... у износу од 48.607,46 КМ, са трошковима протеста и трошковима извршног и парничног поступка, са каматама. Одлучујући о постављеном захтјеву тужитеља Основни суд у Власеници је пресудом број 92 0 П

052713 18 П од 9.7.2019. године, одбио тужбени захтјев као неоснован. Према разлозима датим у образложењу те пресуде „... основан је приговор тужених, да тужилац током поступка није провео доказ о вриједности наслијеђене имовине иза правног предника тужених, те имајући у виду одредбу члана 163. став 1. Закона о наслеђивању, по мишљењу овог суда, тужилац је морао провести доказ вјештачењем по одговарајућем вјештаку у циљу утврђивања вриједности наслеђеног дијела...“.

У жалбеном поступку, жалба тужитеља је усвојена и првостепена пресуда укинута рјешењем Окружног суда у Источном Сарајеву број 92 0 П 052713 19 Гж од 20.11.2019. године. Образлажући своју одлуку другостепени суд је, између осталог, навео „Међутим, основано се жалбом указује да је одлука првостепеног суда донијета погрешном примјеном одредбе члана 126. ЗПП, у вези са одредбом члана 7. став 1. и чланом 123. ЗПП, јер је на туженим био терет доказивања чињенице да потраживање тужитеља премашује вриједност наслеђене имовине тужених иза умрлог предника, с обзиром да су тужени истакли приговор наслеђене имовине“.

Након тога првостепени суд је у поновном поступку, дана 22.5.2020. године донио идентичну одлуку, о одбијању тужбеног захтјева тужитеља, као што је било одлучено и у ранијој пресуди истог суда од 9.7.2019. године налазећи, да је на тужитељу терет доказивања вриједности наслијеђене имовине, који доказ тужитељ није предложио нити извео. При том се позива на, у својој одлуци - означене одлуке Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине наводећи, да је у том правцу, у суштини и одлука Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-2131/11 од 17.7.2014. године.

Наведена пресуда је одржана на снази другостепеном пресудом која се у овом ревизионом поступку побија ревизијом. Према становишту другостепеног суда израженој у тој пресуди, како је тужитељ свој тужбени захтјев у односу на тужене засновао на чињеницама да су тужени насљедници иза умрлог Љ.К.2., који је остао дужан тужитељу утужени износ од 48.607,46 КМ и да је вриједност наслијеђене имовине једнака или већа од вриједности потраживања тужитеља, на тужитељу је, сходно одредбама члана 123. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), био терет доказивања тих чињеница, односно вриједности наслијеђене имовине, јер од тих чињеница зависи да ли ће тужбени захтјев бити усвојен у цјелости или у одређеном дијелу, ако се утврди да је вриједност имовине коју су наследили тужени мања од висине тужбеног захтјева.

Код оваквог стања чињеница, по оцјени овога суда, разлози које је навео другостепени суд у побијаној пресуди у погледу терета доказивања вриједности наслијеђене имовине, што је одлучно за правилну примјену одредбе члана 163. ЗН, су контрадикторни раније датим разлозима истог суда у споменутом укидном рјешењу од 20.11.2019. године. Чињеница да су обе другостепене одлуке (раније укидно рјешење и одлука која се овдје побија ревизијом) донесене на основу истих чињеница и доказа и да их је донијело исто вијеће – истог суда, додатно обавезује суд да образложи, којим се разлозима руководио када је донио предметну одлуку и да се, у описаној чињеничној и правној ситуацији, не ради о произвољности при доношењу побијане пресуде, који разлози су у конкретном случају изостали и на који недостатак се (наводима ревизије, да су нејасни наводи из образложења...), указује у ревизији.

Таквим поступањем другостепеног суда, тужитељ је онемогућен да расправља пред судом, јер поуздавши се у већ дате разлоге у вези наведеног спорног питања у

ранијем укидном рјешењу од 20.11.2019. године, није ни био дужан предлагати доказе вјештачењем, на околност утврђивања вриједности имовине коју су тужени наслиједили иза оставиоца, на што с правом указује у ревизији. С обзиром на напријед наведено, овај суд се није бавио правилношћу интерпретације напријед означене апелационе одлуке од стране првостепеног суда, у свјетлу одредбе члана 163. ЗН.

Наведено поступање квалификује се као повреде одредаба парничног поступка из члана 209. ЗПП, у вези са члановима 7. став 1, 123. став 1. и 126. и 191. став 4. истог закона, које су биле од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде, на што се основано указује у ревизији.

Слиједом наведеног, а на основу одредбе члана 249. став 1. ЗПП, побијана пресуда је укинута и предмет враћен истом суду на поновно суђење.

У наставку поступка другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овом рјешењу, па ће по жалби тужитеља донијети правилну и закониту одлуку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић